

BarberBladet

Tidsskrift for rytmisk sang
Udgivet af Dansk Barbershopforening

Nr. 1

Februar 2009

Copenhagen Hot Notes i Nordiske Mesterskaber i Sverige

Af Gitte Skovgren

Copenhagen Hot Notes gjorde det igen. For fjerde gang drog pigerne fra Danmarks bedste - og eneste - kvindelige barbershopkor til Sverige for at deltage i de Nordiske mesterskaber i barbershopsang for kvinder. Mesterskaberne fandt sted i Västerås i weekenden 2. - 4. maj 2008..

En fængslende oplevelse

De Nordiske Mesterskaber ligger altid i den første weekend i maj måned. I år var det et særdeles heldigt sammen træf, at Første Maj og Kristi Himmelfartsdag faldt på den samme torsdag, så alle havde fri fra arbejde. Vi havde dermed mulighed for at tage til Stockholm og lege turister i et døgn før vi skulle videre til NM i Västerås.

Læs også i dette nummer:

- Copenhagen Hot Notes i Nordiske Mesterskaber i Sverige
- Formandsnyt
- Harmonilære (light) for barbershop-pere
- Vokalkalenderen
- Stafetten
- Fra medlem til medlem
- Biblioteksnyt

Fortsættes side 3

BarberBladet

Tidsskrift for rytmisk sang.
Medlemsblad for Dansk Barbershopforening

© Eftertryk tilladt med kildeangivelse.

Abonnement: 200 kr. for et kalenderår (4 numre)
Annoncer og distribution:
DABA/Per Marer, 2250 6394
Oplag: 50-150 stk.

Redaktion:

Sven Aaskilde (Ansv.), 4826 4562
Per Marer (Fotos, layout), 2250 6394
Bladet optager tilsendt stof efter redaktionel vurdering.
E-mail: sven.aaskilde@hotmail.com

Dansk Barbershopforening (DABA)

www.barbershop.dk daba@barbershop.dk

Indmeldelse

Kontingent: 100 kr. pr. person eller 400 kr. pr. gruppe i 2008. Indmeldelse sker ved indbetaling af **kontingentet til kassereren, Konto 1551 – 12243154.**

DABA's bestyrelse: Per, Andreas, David, Torsten

Per Nørby Holm, formand, Fourtune
Himmerlandsvej 29, st.tv., 2720 Vanløse
Tlf. 2071 4277. e-mail: pern.holm@hotmail.com

Andreas Markeprand Reiff, kasserer, Harmony Rocks,
Pragtstjernevej 29, 1. -4. 2400 København NV
Tlf. 2277 4797. e-mail: andreas@markeprand.dk

David Brown, sekretær, Close Harmony
Adresse: Lille Strandvej 6B, 2 mf., 2900 Hellerup
Tlf. 2076 0205. e-mail: brown@12move.dk

Torsten Hay, Close Harmony
Adresse: Sællerød Park 1, 8, 2840 Holte

Formand sny(d)t

Af Per Nørby Holm

Denne lidt usædvanlige overskrift skyldes, at det ikke lykkedes at få nogle af medlemmerne til at melde sig til en festivalkomite. Bestyrelsen har således brugt al deres arbejdskraft på at arrangere festivalen. Derfor udkommer dette Barberblad først nu.

Indtil nu har 10 grupper tilmeldt sig festivalen. Det tal kan vokse da vi mangler endeligt svar fra 2 grupper. Vi har valgt at bruge modellen fra sidste år med at inddele deltagerne i 2 grupper. Det viste sig at fungere optimalt.

Siden sidst er Sven Aaskilde indtrådt i bestyrelsen så vi nu er 5 bestyrelsesmedlemmer. Tak Sven – og velkommen. Vi vil selvfølgelig gerne være flere i bestyrelsen, så tænk lige en ekstra gang over om det ikke skal være dig!

Med bladet følger invitationen til festivalen. Vi ser gerne, at I udfylder den snarest, så vi kan komme videre med planlægning, booking af coaches osv.

Keep The Whole World Singing

Næste nummer af Barberbladet
kommer i april 2009.

"Copenhagen Hot Notes i Nordiske Mesterskaber i Sverige" fortsat

Copenhagen Hot Notes rejseudvalg havde sørget for en perfekt indkvartering i fængslende omgivelser, idet vi overnattede på det tidligere statsfængsel på fangeøen "Långholmen". Alene det var turen værd. De gamle celler var ombygget til moderne værelser med bad under nænsom hensyntagen til den oprindelige indretning. Således var de gamle celledøre med skydelåger bl.a. bevaret. Alt på hele hotellet var holdt i den sort-hvide tremmestil, men heldigvis serverede de lige det modsatte af vand og brød. Nemlig utrolig lækker gourmetmad.

Ann Louise, der ellers var aktiv deltager i sit eget kor fra Helsingborg "Pearls of the Sound", havde taget sig tid til at være med i Stockholm og være guide for os. Ann Louise har boet i Stockholm, så hun gav os et indblik i de smukke steder i Stockholm, hun har et særligt forhold til.

Konkurrence for kvinder i alle aldre

Vi er dobbelt så gamle og halvt så dygtige som svenskerne, men vi er med og vi har det sjovt! Og vi lærer en masse om barbershopsang.

Da de svenske kor og kvartetter er så suverænt overlegne i barbershopsang er der faktisk kun svenske deltagere. Alle andre kor og kvartetter i hele Norden når dem ikke til sokkeholderne – og giver derfor op på forhånd. Men ikke Copenhagen Hot Notes. Selvom vi ved, at vi ikke helt kan måle os med svenskerne deltager vi gerne i disse mesterskaber.

Måske gør vi det fordi vores dirigent Ann Louise Blixt er svensk?

Nej, vi gør det fordi det er godt at have et mål og nogle ambitioner om at blive bedre og bedre. Også for at møde andre dygtige sangere, som brænder for det at synge barbershopsang. For koret giver det en styrkelse af det sociale sammenhold samt naturligvis også en god rejseoplevelse.

Barbershop i Verdensklasse

AROS Congress center i Västerås, hvor Copenhagen Hot Notes tidligere har deltaget i NM, er et stort flot foretagende. Hele dette mægtige hus med diverse rum og sale blev i løbet af fredag og lørdag fyldt med kvinder i alle aldre og størrelser. Fælles for dem alle er den store kærlighed til den særlige a' cappella sangstil, der kaldes barbershop.

Organisationen, der rummer alle disse musikalske kvinder, hedder Sweet Adelines og har sin oprindelse i USA. Derfor er de dommere, der dommer i de 4 kategorier inden for barbershopsang også oftest amerikanere. Det var også tilfældet ved disse mesterskaber. Dommerne er meget kompetente, modne og erfarne barbershopsangere, og de bedømmelser de giver i de forskellige kategorier, kan bruges til at videreudvikle ens kor.

Bedømmelse i barbershopsang

Copenhagen Hot Notes er et kor i kategorien "Small Chorus" (15 – 30 sangere) på niveau C. Vi konkurrerede med en ballade og en uptune, som er det obligatoriske. Vores ballade hedder "Chase the Rain Away" og uptunen er "I'm the One You're Looking For". På C-niveau kan man score op til 60 point i en sang. Copenhagen Hot Notes fik gennemsnitskarakteren 48,25 point i balladen og 47,50 point i uptunen. Det var både vi og vores kordirigent Ann Louise yderst tilfredse med. Vi gjorde alt hvad vi kunne for at levere vores konkurrence-numre så perfekt som muligt, og mere kan man jo ikke forlange.

Bedre og bedre år for år

På baggrund af dommernes udtalelser ved Copenhagen Hot Notes nu også, hvor vi specielt skal sætte ind i vor videreudvikling af sangteknikken i barbershop, så vi kan blive endnu bedre til næste år. Copenhagen Hot Notes glæder sig til at komme i gang med at synge efter sommerferien.

Vi har plads til flere

Hvis du som sangglad kvinde brænder for at være med i vores kor er du hjerteligt velkommen. Mød bare op til en korprøve, som vi har hver torsdag kl. 19 – 22 i musiklokalet på Utterslev Skole, Skoleholdervej 20 i Søborg. Har du lyst til at komme, så giv gerne besked til vores vicedirigent Marianne Brøndum på telefon 43 64 09 20. Eneste betingelse er, at du kan synge rent og holde din egen korstemme, når du synger sammen med andre.

Her er vinderne af Nordiske Mesterskaber i barbershopsang for kvinder:

Korkonkurrence:

1. Alba Show Chorus, under ledelse af *Åse Hagerman*, 604 point
2. Farsta Harmony Bell Chorus, under ledelse af *Åsa Zetterberg*, 600 point
3. Gothia Barber Girls, under ledelse af *Marie Erenstedt*, 577 point

Kvartkonkurrence

1. ReMix
Hillevi Billinger, Marie Flink, Camilla Ljung og Marie Henriksson Jalonen
Rönninge Show Chorus, 625 point.
De repræsenterede Region #32 ved det internationale konvent 4 - 8 november 2008 i Honolulu, Hawaii.
Blev nr. 13 af 52 deltagere.

2. Soniq
Veronika Persson, Lovisa Edenberg, Agneta Berg og Marie Hansson
Rönninge Show Chorus, Rönninge, 562 point

3. Downtown
Helena Svensson, Gunilla Hellström, Annika Uppström Henriksen og Jenny Olivestedt
Alba Show Chorus, 532 point

Harmonilære (light) for barbershoppere

Jørgen Vesterdal Jørgensen

I januarnummeret 2008 af Barberbladet havde svenskeren Henrik Rosenberg en meget informativ artikel med gode råd om, hvordan man fremgangsrigt arbejder med sin barbershopkvartet. Under læsningen studsede jeg over sætningen "Barbershoparrangementer består af de 11 tilladte barbershopakkorder". Da jeg var interesseret i at vide præcis, hvad det var for 11 akkorder, kontaktede jeg Henrik, som besvarede mit spørgsmål ved at sende mig en artikel, som lead'en (Simon Rylander) i deres kvartet (*Q-tones*), havde skrevet om emnet. Artiklen har titlen "The 11 Chords of Barbershop". Den findes på Simons hjemmeside www.sunshinetracks.com under fanen "Other services" og kan stærkt anbefales. Jeg har støttet mig til den ved udarbejdelsen af herværende artikel, som vel nærmest kan betragtes som en introduktion til Simons artikel. - Her vil jeg primært omtale harmoniers opbygning fra skalaer, becifringssystemet og dets notation. - Men først lidt om hvorfor barbershop-sang (udført perfekt) påvirker vort sind mere end den maskinelle musik gør.

Naturlige toner kontra "tempererede" toner

Tangent-instrumenter (renæssancemusikkens clavicord, nutidens pianoer og keyboards) har den ulempe, at musikeren ikke ved sin fingersætning (strygeinstrumenter) eller embouchure (blæseinstrumenter) kan justere tonehøjden under spillet. For at man kan spille nogenlunde rent i alle tonearter på et piano, har man ved stemningen af det måttet afvige fra naturtonerne (jvf. jagthornet), som i en toneart har svingningstal (Hz), som står i "harmoniske" forhold til hinanden. Tangentinstrumenternes (for tre århundreder siden "nye" såkaldte "tempererede" stemning, jvf. Bachs: Das Wohltemperierte Klavier, 1722) har den ulempe, at tonerne i en akkord fra selv det fineste Steinway-flygel ikke vil kunne generere de overtoner, som opstår, når barbershopkvartetens eller strygekvartetens fire stemmer hver især samtidig rammer Hz-værdier, som står i simple forhold til hinanden. Når man på keyboardet fx samtidig anslår tonerne G - H - D og F lyder akkorden "G7", som er C-durs "dominant seven". Når den dygtige barbershopkvartet synger tonerne med de samme benævnelser, men hvor frekvenserne af H, D og F er henholdsvis 5/4, 6/4 og 7/4 gange tonen G's frekvens (4/4), opstår "lock and ring"-fænomenet: Overtonerne forstærkes i et omfang så kvartetens "sound" expanderer og bliver større end summen af de enkelte stemmer - og denne musikalske vellyd påvirker i særlig grad følelses-genererende centre i vore hjerner. Hvis man vil markere, at en "dominant seven"-akkord udføres med toner, hvis svingningstal står i simple forhold til hinanden, benævnes akkorden "barbershop seven".

Skalaer:

Vor vestlige verdens musik bygger på skalaer (latin *scala*, en trappe), hvor afstanden fra en tone til tonen med den dobbelte Hz-værdi (en oktav) er inddelt i 12 trin. Lad os følge den engelske nomenklatur og kalde disse trin for "semitoner". En skala bestående af disse semitoner udgør den kromatiske skala. En sådan har ikke noget "tonalt centrum". Det opstår først, når vi spiller en såkaldt diatonisk skala. I en sådan veksler trinenes størrelse mellem hele (2 semitoner) og halve toner (1 semitone). Spiller vi på klaveret en skala begyndende på en tone, fx C (1. trin), og bestående af følgende semitone-intervaller: 2-2-1-2-2-2, slutter man uvilkårligt af med at stige et semitonertrin og "falde til hvile" på det 8. trin, tonen C': vi har bevæget os på en (dur-)skala med det tonale centrum "C". Bemærk, at vi kun har spillet på de hvide tangenter.

Den diatoniske C-dur-skala bestående af tonerne

C D E F G A H kaldes C-ionisk.

Ved at starte en ny skala på hver af C-durskalaens toner, kan der - med de samme toner - dannes 6 nye 7-tonige skalaer:

D	E	F	G	A	H	C	kaldes	D-dorisk
E	F	G	A	H	C	D	kaldes	E-frygisk
F	G	A	H	C	D	E	kaldes	F-lydisk
G	A	H	C	D	E	F	kaldes	G-mixolydisk
A	H	C	D	E	F	G	kaldes	A-æolisk
H	C	D	E	F	G	A	kaldes	H-lokrisk

Akkorder:

Spilles en melodistemme ansættes en tone ad gangen (aktiviteten kan anskues som værende "horisontal"). Akkorder opstår, når flere toner samtidig sættes an (kan anskues som værende "vertikal" musik).

Ved at kombinere en skalas grundtone med den 3. (terts) og den 5. (kvint) tone dannes en treklang. Er afstanden fra grundtonen til tertsen 4 semitonertrin, så har vi en dur-treklang-akkord. Er afstanden fra grundtonen til tertsen 3 semitonertrin, har vi en mol-akkord. Afstanden fra grundtonen til kvinten er 7 semitonertrin i både dur og mol. Firklinge kan dannes af treklange plus tillæg af yderligere en tone; i barbershop dog blot en af 4 skalatoner: den 6. (9 semitonertrin fra grundtonen), den "lille 7er" (10 semitonertrin), den "store 7er" (11 semitonertrin) og 9. tone (14 semitonertrin).

Akkordernes notation i becifringssystemet

I becifringssystemet noteres en dur-treklang blot ved grundtonens bogstav skrevet med stort, fx C-dur-treklangen som "C". En mol-treklang noteres som durtreklangen tilføjet et lille "m", fx Dm. Tilføjes en dur-treklang en lille septim fås en "dominant seven" (~ "barbershop seven"), som blot noteres med tilføjelsen "7", fx G7. Tilføjes den store septim, noteres "Maj7", fx FMaj7. Tilføjes dur- eller mol-treklangene skalaens 6. tone er notationen naturligvis henholdsvis C6 eller Dm6. I barbershop kan akkorder, som indeholder durskalaens 9. tone enten være en firklang (treklang med "add9") eller firklingen "barbershop seven" med tilføjet 9. skalatone, hvilket noteres som fx G9. Sidstnævnte 5-klang kan faktisk synges af 4 barbershoppere, som underlader at synges kvinten: den danner fællesskabet som en overtone!

Hvilke 4-klangs-akkorder tilhører det tonale centrum C-dur?

På basis af de 7 skalaer, som ovenfor blev afledt af C-dur-skalaen, kan man danne følgende 4-klange bestående af de enkelte skalaers grundtoner plus trin 3, 5 og 7. Da man springer hver anden tone over, taler man populært om, at man "stabler tertser" (som kan være små eller store). Bemærk at vi stadig holder os til lutter hvide tangenter:

C	E	G	H	kaldes	CMaj7	(C-dur med stor septim)
D	F	A	C	kaldes	Dm7	(D-mol med lille septim)
E	G	H	D	kaldes	Em7	(E-mol med lille septim)
F	A	C	E	kaldes	FMaj7	(F-dur med stor septim)
G	H	D	F	kaldes	G7	(G-dur med lille septim, dominant seven)
A	C	E	G	kaldes	Am7	(A-mol med lille septim)
H	D	F	A	kaldes	Hm7(b5)	(H-mol med lille septim og formindsket kvint)

Den sidste akkord i rækken er ikke nævnt blandt de tilladte barbershopakkorder, men rykkes H' et en oktav op, så grundtonen bliver D, er akkordens 4 toner identiske med en Dm6 - og den er tilladt.

Folkevisen "Det var en lørdag aften" kan illustrere, hvorledes ovennævnte akkorder anvendes til at skabe et lydbillede, som gennem verset går fra det naivt ubekymrede (dur-treklang) til det konfliktfyldte og melankolske (Dm7(b5) - Toneart: C-dur, takt: 2/4:

C	C	G7	G
C	Am7	Dm(6) G7	C
Cmaj7	G/H	Am7 D7	G G7
Cmaj7 C7	FMaj7 Dm7(b5)	Gsus4 G9	C

Lidt om akkorden "dominant seven" / "barbershop seven"

Vi bliver i C-dur. Skalaens 5. tone (kvinten) er et G. I en G7-akkord, som er "dominant seven" i C-dur er tertsen stor, kvinten "ren" og septimen "lille". Afstanden fra terts til kvint er 3 semitoner og fra kvint til septim også 3 semitoner, så afstanden fra terts til septim bliver 6 semitoner = tre hele toner. Dette interval, som kan anskues som en forstørret kvart eller en formindsket kvint, kaldes tritonus (eller "diabolus in musica": djævelen i musik eller djævleintervallet). - C-dur-skalaens tritonus-interval er F - H. - Det indgår ganske vist i Hm7(b5)-akkorden, men det er i G7-akkorden, at intervallet i høj grad medvirker til at definere det tonale centrum og give barbershopstilen sin lidt nostalgiske sødme, nemlig når G7-akkordens H (tertsen) føres en halv tone op til C-dur-akkordens grundtone (C) samtidig med at G7-akkordens F (septimen) føres en halv tone ned til C-dur-akkordens terts (E).

"The 11 Chords of Barbershop"

Men jeg skylder stadig at opregne de 11 tilladte barbershopakkorder. For at kunne analysere et allerede skrevet barbershop-arrangement for lovlige / ulovlige akkorder, har jeg fundet det mest praktisk at inddele på basis af, om der er tale om 3- eller 4-klange.

De tre 3-klange:

- Dur-treklang (fx C)
- Mol-treklang (fx Am)
- "Aug-treklang" ("augmented" (eng.): forstørret). Aug-akkorder består af en stabel af lutter store tertser - hvorved afstanden fra grundtonen til den tredje tone i treklangen bliver en forstørret kvint. - Noteres som "aug" eller "+", fx Gaug eller G+.

De syv 4-klange:

- Dur-treklang plus 6er (fx C6)
- Mol-treklang plus 6er (fx Am6)
- Dur-treklang plus "lille 7er" (fx G7 = "Dominant seven" ~ "Barbershop seven")
- Dur-treklang plus "stor 7er" (fx CMaj7)
- Mol-treklang plus "lille 7er" (fx Am7)
- Dur-treklang plus 9er (fx G^{add9})
- "Dim-akkord" ("diminished" (eng.): formindsket). Dim-akkorder består af en stabel af lutter små tertser, hvorved afstanden til tredje tone i treklangen bliver en formindsket kvint. Noteres som "dim" eller "°", fx G dim eller G°.

Den enlige 5-klange:

- 4-klangen "dominant seven" ~ "barbershop seven" tilføjet skalaens 9 tone, men for at den kan synges af blot 4 stemmer udelades en tone, sædvanligvis kvinten.

Tak

til Simon Rylander og Herik Rosenberg fra Q-tones for at øge min indsigt i barbershop-genrens harmonilære. Hvis I vil høre Q-tones, findes de let på www.YouTube.com eller via www.qtones.se.

Også tak til musikpædagog Lars Pryn, som i sit essay "Harmoni, identitet og længsel" giver en meget interessant både matematisk og kulturhistorisk analyse af hvilke problemer man i den vestlige kulturkreds har "tumlet med", før man er nået frem til vor tids måde at stemme vore tangentinstrumenter på.

Korrespondance til:

Jørgen Vesterdal Jørgensen
Kovangen 619
3480 Fredensborg
vesterdal@webspeed.dk

Den 14. Maj 2009, tid og sted beslutes senere

Vokalkalenderen

European Barbershop Convention, Veldhoven, Holland
den 5. - 8. marts 2009

Dansk Barbershopforenings Festival, København
den 14. - 15. marts 2009

SNOBS 2009 Konvent, Stockholm
den 24. - 26. april 2009
(Mulig spændende koncert med amerikansk deltagelse allerede den 23. april)

Nordic Light Region # 32, Konvent i Västerås
Sweet Adelines International, 8. - 10. maj 2009

Copenhagen Hot Notes, Forårskoncert

Stafetten

Vi hører gerne fra kvartetter og kor, der ønsker at fortælle deres historie.

Fra medlem til medlem

Også til denne rubrik vil vi meget gerne have indslag.

Bibliotek

Intet nyt til dette nummer.